

Collegial-Tidende

for

Danmark og Norge.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

Nr. 41.

Den 13 October 1798.

Offentlige Foranstaltninger.

Efter foregaaen Korrespondence imellem det danske Cancellie og General-Foldkammeret, er det, i Henseende til vedkommende Justits-Bejtentes Følge med de kongl. Told- og Konsumtions-Bejtente paa Inquisitioner om ulovligt Brændeviins-Handel og Brændeviinsbrænderi paa Landet, under 8 d. N. fastsat til almindelig Regel for alle Stæder i Danmark:

1) At Requisition af de kongelige Told- og Konsumtions-Bejtente til vedkommende Rættens Bejtente, til Følge paa sige Inquisitioner, maa skee om Aftenen før ud Klokken 8.

2) At bemældte Rættens-Bejtente ikke kunne paalægges at tiltræde Rejsen den følgende Dags Morgen, før end en Time før Solens Opgang.

3) At

- 3) At, naar Requisition skeer, og Inquisitionen af
 Sold: og Konsumtions-Betjenten udsættes, betales
 dog Retsbetjenten, som for en Dags Forretning.

Efter foregaaende Brevverling med den kongelige
 Qvarantæne-Kommission her i Staden, har Cancelliet
 under 6 Oktober tilskrevet Stiftamtmanden over Volland
 og Falster, at foranstalte, at der, efter de Læserne af
 denne Tidende allerede bekjendte Grundsætninger, op-
 rettes i Nakskau en Qvarantæne-Kommission, som tillig-
 ge maa have Opsyn over Albuhavnen, da deels Byen
 har nogen Fart paa Østersøen, deels mange fra Øster-
 søen kommende Skibe stoppe i Albuhavnen for Modvind.

Forgivninger.

Under 9 d. M. er fra det danske Cancellie udkom-
 men en Plakat, hvorved bekjendtgjøres: at der, fra
 den danske og norske Species-Bank, sættes i Omløb
 Sedler paa 4 Rdlr. Species. Dens væsentlige Ind-
 hold er følgende:

Øktroien for den danske og norske Species-Bank,
 af 16 Februar 1791, har tilladt bemældte Bank, at
 udstæde Sedler paa 4 Rdlr. Species. Denne Banks
 Direktion har tilmældet Cancelliet, at dette Slags Sed-
 ler, i Følge Repræsentanternes Beslutning, nu skulle
 sættes i Omløb, efter at deres Form er af Hs. Majes
 fæst, ved Resolution igjennem det kongelige Finants-
 Kol-

Kollegium, bleven bifaldet. Sedlernes Indhold er, ligesom de andre Species-Sedlers; i de tvende øverste Hjørner er anført Seddelens paalydende Sum, nemlig: 4 Rdlr. Species, og i Rummet derimellem staaer dens Nummer, under hvilket er paatrykt et Stempel med Omkrift: Fides publica; i Midten af Stempellet er anbragt en Stav, fra hvis øverste Ende udspringe tvende hinanden omslyngende Slinger, og længere nede paa Staven to Bygar, omkring hvilke to Hænder fatte hinanden; paa den høire Side af dette Stempel er indformet i Papiret det danske Vaaben, og paa den venstre Side det norske, hver af disse med en Skjoldholder paa Yder-Siden. Endeligt er en Bigarette trykt i Kobber paa Seddelens høire Side. Direktionen har i øvrigt berettet, at Sedlernes Underskrift, formodentlig den Mængde, som deraf udfordres, ikke kan skee ved Direktørerne selv og Bankens faste Betjente, hvilket ellers Forordningen af 24 Juni 1791 bestemmer; Bankens Repræsentanter og Direktører have derfor fundet det nødvendigt, enten ganske eller for endeel at lade Underskrifterne skee ved andre dertil befuldretede Mænd.

Efterat Cancelliet har foredraget Hs. Majestæt denne Sag, har Allerhøiøstamme, i at bifalde Direktionens Forslag, under 26 f. M., befalet: "at, førend disse omhandlede 4 Rdlrs. Species-Sedler sættes i Om-løb, skal Direktionen i de offentlige Tidender kundgøre, hvilke Mænd der ere blevne udnævnte til at un-
"der-

”beskrive, registrere, notere og kontranotere bemældte
 ”Sedler, samt at det paa samme Maade i Fremtiden
 ”skal betjendtgjøres, naar nogen af de første udnævnte
 ”Mænd afgaaer, og en anden træder i hans Sted.

(Fortsættelse af den kongelige Instrux for Ma-
 gistraten i Christiania.)

12) Uagtet Politiets Bestyrelse og Forvaltning i Al-
 mindelighed ikke paaligger Magistraten, skal den dog,
 naar den maatte finde, at noget, til disses Forbe-
 dring, kunde være at anordne, derom indkomme med
 Forestilling og Forslag til Stiftamtmanden, som da
 andrager samme for Hs. Majestæt, igjennem det dan-
 ske Canceellie.

13) I Tilfælde af Opløb skal Magistraten, naar sam-
 me af Politimesteren ei strax kan stilles, men over-
 ordentlige Tvangsmidler maatte udcræves, for at
 tilveiebringe Orden og Roilighed, indfinde sig paa
 Raadstuen, saasnart dens Lemmer derom fra Stift-
 amtmanden eller Præsidenten blive tilsaatte, og der
 forblive samlet, saalange det behøves, for at være
 behjælpelig med Raad og Daad, til at betrygge Bor-
 gersikkerheden, og standse Uordenen. Dersom Oplø-
 bet skulde bære Kjendetegn af overlagt Sammentør-
 telse eller Stempling, da skal Præsidenten (naar han
 dertil af Stiftamtmanden opfordres) tilligemed 2de
 af Magistratens Lemmer, som dertil af ham udnæv-

nes, begive sig til det Sted, hvor saadan ulovlig Følkesforsamling er, og der, i Kongens Navn, forkynde de Tilstædeværende, at enhver, der vil være anseet som god Borger og tro Undersaat, skal strax forsøle sig dersfra, og gaae rolig til sit Hjem, samt at de, der ikke adlyde denne Formaning, maae tilskrive sig selv det Uheld, som rammer dem, naar Nødvendigheden kræver, at den offentlige Sikkerhed maa haandthæves med våbnet Haand imod Oprørere og Boldsmand. Ved saadan Leilighed skulle Magistratens Lemmer, paa det de af enhver kunde være kjendte og agtede, bære Kongens Navn, med Krone over, heftet paa Brystet, i et grønt Vaand. I øvrigt følger det af sig selv, at det er en væsentlig Pligt for Magistraten, at bidrage til, paa alle mulige Maader, at afværge og dæmpe saadanne Optrin, hvorved Medborgere udsættes for Fare og Skæf.

- 14) Det samme Udmærkelses-Tegn skal og bæres af de Magistrats-Personer, som indfinde sig ved Ildbrand, i Byen, eller dens Forstæder, naar de der have at forrette.

- 15) I Ildbrands Tilfælde, saavel i Byen, som Forstæderne, bør Magistraten, saasnart det andet Brandstød er gaaet, møde, for, i Følge Brand-Anordningen af 24 Februar 1714, § Kap. 118, at give Samtykke til og bestemme, om Bygninger skulle nedrives, eller ikke, saa og for at have Tilsyn med, at

Politiet og Borger-Vagten vedligeholde den fornødne Orden, i de Gader, som støde til Stedet, hvor Ildsvaaden er; men i øvrigt vedkommer det ei Magistraten, at foreskrive de Midler, som skulle anvendes til Ildens Dæmpning, undtagen for saavidt, som i denne s er befalet, i Henseende til Nedbrydelse af Bygninger; og da det, ved denne, som ved enhver Foranstaltning, til at standse Ildsvaade, fornemmeligen kommer an paa Hurtighed, saa at lange Deliberationer ofte kunne have skadelige Følger, saa skal Brand-Direktøren være berettiget til at lade nedrive enhver Bygning, som af Præsidenten (der især, naar ingen uovervindelig Hindring afholder ham, bør altid være tilstede ved Ildbrand) eller, i hans Fraværelse, af den øverste tilstedeværende Magistrats-Person, ansees at være til Hinder for Ildens Dæmpning, eller at kunne besørge dens Udbredelse. Enhver af de, til Ilden ankomne, Magistrats-Personer skal derfor strax tilkjendegive Brand-Direktøren, at han er der tilstede, paa det at denne kan vide, hvilken af de Nærværende har den første Stemme.

- 16) Ligesom det paaligger Magistraten, i alle Dele af dens Virkefreds, uafvigeligen at rette sig efter de Regler, som Loven og Anordningerne i Almindelighed foreskrive for Øvrighederne i Kjøbstæderne; saa skal den og med Nøiagtighed og Trofskab efterkomme Kongens Bud, samt med Hurtighed og Beredvillighed

hed udføre de kongelige Kollegiers og Stiftamtmandens Befalinger og Foranstaltninger, saaledes som den derfor vil staae Hs. Majestæt til Ansvar.

- 17) Den skal sørge for, at alle Anordninger og Befalinger, som fra de kongelige Kollegier eller Stiftamtmanden sendes den, til Bekjendtgjørelse, strax blive kundgjorte, paa det at enhver Vedkommende kan vide at rette sig derefter.
- 18) Den skal have nøie Tilsyn med de Betjente, som ere den underordnede, at disse opfylde deres Pligter.
- 19) Naar Magistratens Betænkning fordres over nogen Sag af Hs. Majestæt, Kollegierne eller af Stiftamtmanden, da skal samme ikke forfattes efter de fleste Stemmer; men den, eller de, af Magistratens Lemmer, hvis Mening afviger fra Pluralitetens, skal udtrykkelig tilkjendegive sine Tanker, og dertil føie de Grunde, paa hvilke samme ere bygte.
- 20) Magistraten skal paasee, at Fængslerne, i Overeensstemmelse med Forordningen af 5 April 1793, stedse holdes i vedbørlig Stand.
- 21) Enker, Umyndige, Fattige og Forsvarslose skulle være Gjenstande for Magistratens særdeles Omhu; og, naar det befindes, at saadanne undertrykkes og fornærmes, skal Magistraten, saafremt den ei i Mindelighed kan forhjælpe dem til deres Ret, indstille dem til Stiftamtmandens Forsorg, paa det han, igjennem

nem det danske Cancellie, kan udvirke for dem beneficium paupertatis og frit Forsvar for Domstolene.

22) Ligesom Kongen altid med Velbehag vil ansee og imodtage de Forslage, Magistraten maatte finde tjenlige, at indgive, i Hensigt til Byens Opkomst, og dens Borgeres Velstands Forøgelse, i Forbindelse med Statens Vel, saa vil han især, at den skal vaa-ge over, at der haves Forraad af de Vare, der høre til Livets første Nødvendigheder. I øvrigt vil Hs. Majestæt, at Magistratens Andragende og Forslage, angaaende de Ting, der vedkomme Byens Færø og Bedste, skulle altid overleveres Stiftamtmanden, som da uopholdeligen forestiller samme, eller og, naar Sagens Natur det fordrer, selv foranstalter det Fornødne.

23) Magistraten skal, paa den Maade, Loven og Retscripterne foreskrive, paasee, at Ligningen af de borgerlige Tyngder skeer efter Billighed og med den strengste Upartisshed.

(Fortsættelsen følger.)

Blandede Efterretninger.

Det kan ikke nægtes, at mange og det et ubetydelige Misligheder have Sted ved den her i Staden, paa nogle saa Steder nær, endnu almindelige Maade, paa

paa hvilken Natte-Renovationen bortføres; den Ureen-
 lighed og Stank, som dermed er forbunden, ei alene
 for dem, der boe i de Huse, hvis Lokummer saaledes
 reengjøres, men og for alle dem, der boe i eller pas-
 sere ad de Gader, igjennem hvilke Renovations-Vog-
 nenes Bei falder, kan ei andet end for disse være høist
 byrdesuld; det er derfor at formode, at det vil worde
 Mange af denne Tidendes Læsere ei ukjert herved at
 underrettes om, hvad der, i Anledning af Forvalter
 Connins i Fjor udgivne Skrift: Forslag til en For-
 andring i Vandhusenes Indretning og Renova-
 tion, i denne Henseende for det offentlige er skeet.

I en Skrivelse til det danske Cancellie, af 7 Ju-
 ni d. A., maalte Politimesteren, Prof. Cold, at han,
 efter at have gjennemlæst ovennævnte Skrift, havde
 søgt at see den deri foreslagne Indretning, der efter
 hans Formening vilde være gavnlig for det Alminde-
 lige, indført i de nye Bygninger, deels ved Opsførsen
 af en efter Forslaget indrettet Model paa Artilleriets
 Ridebane i Amaliegaden, og deels ved Anmeldelser i
 de offentlige Tidender, hvoraf Følgerne og vare, at ad-
 skillige Private i deres nye opførte Bygninger optoge
 denne Indretning, og flere maalte sig at ville indføre
 samme, naar en saadan Foranstaltning maatte føles,
 at de, som ei med egne Vogne kunde bortfasse, hvad
 Renovation der, efter den i Forslaget opgivne Plan,
 sam-

samlede i deres Gaarde, kunde paa andre Maader
 blive hjulpe af dermed. Da de sædvanlige Ratsfører-
 Bogne ere for snevre til at de i Forslag bragte Tønder,
 staaende paa Enden, deri kunde rummes, og en saadan
 Forandring med disse Bogne, hvorved de ogsaa kunde
 gjøres bequemme til Brug efter den foreslagne Plan,
 er forbunden med adskillige Bekostninger, hvilke Rat-
 sførerne, for nærværende Tid og saalænge den nye Ind-
 retning ei er bleven meer almindelig, vægre sig ved at
 gjøre; da desuden endnu een Bekostning meer udfordres,
 til med muligste Bequemmelighed for Indvaanerne at
 fremme Vandhusenes Renovation paa den i Forslaget
 opgivne Maade, nemlig, at den eller de, som paatage
 sig Renovationen, selv maatte være forsynede med et
 Antal Tønder af en bestemt Størrelse, hvilke med Be-
 slag koste noget over 6 Rdlr. Stykket; saa har Politi-
 mesteren, for at hæve de derved i Begyndelsen forbund-
 ne Vanskeligheder, erkyndiget sig, om nogen anden,
 uden for Ratsfører-Lauget, maatte være villig til, ifald
 saadant af Hs. Majestæt maatte vorde bifaldt, at paa-
 tage sig disse Renovations-Tønders Udførsel imod en
 passende Betaling. I denne Anledning har Brænde-
 vînsbrænder Tostegaard, som selv i sin Gaard har ind-
 ført forommældte Indretning, erklæret sig villig til,
 saalænge ingen nærmere almindelig Foranstaltning kun-
 de blive iværksat, at paatage sig dette Slags Renova-
 tions

tions Udførsel mod en Betaling af 20 Skilling for hver Tønde at udføre, bringe tilbage og fylle, hvad enten een eller flere Tønder fra et Sted begjeres udførte, hvilket tilfammen Formanden for dem, der bortføre Matteenovationen, ved Møde for Kjøbenhavns Magistrat, hvis Betænkning over denne Sag er bleven indhentet, erklærede, ei at kunne gjøre ringere end 28 f. for hver Tønde.

Det har derfor behaget Hs. Majestæt, ved Reskript til Kjøbenhavns Magistrat, af 28 f. M., at bevilge, at det maa tillades ovennævnte Brændeviinsbrænder Tostegaard, (dog uden at saadant skal være andre til Hinder i at erholde lige Tilskudelse) indtil videre at bortføre den Renovation, som, fra de efter ovennævnte Forslag indrettede Lokummer, i Tønder maatte blive at udføre, imod Betaling af 20 Skilling for hver Tønde at udføre, bringe tilbage og fylle, og det, hvad enten disse Tønder paa ethvert Sted udgjøre fulde Læs for en Vogn eller ei.

Iblant de Herligheder, som forhen have været tilfalte Trondhjems Laugstol, har ogsaa henhørt; Skifterettighed paa det denne Laugstol beneficerede Gods. Da nu Stifts-Overretternes Oprettelse har medført Laugdommenes Tilintetgjørelse, saa har Hs. Majestæt, under 26 September, resolveret, at den Skifterettighed,

der

der paa bemældte Guds tilføen tilkom Laugmændene, maa for Eftertiden tilfalde Sørenstriverne i de Distrikter, hvor dette Guds er beliggende.

Under 12 September d. A. har Hs. Majestæt tilfaldt, at den Dvelg og Trille, som forarbeides paa Glandsælærreds-Fabrikant Lohmanns Fabrik i Glykstad, maa som ublegede Lærreder indgaae til Rigerne mod den halve af den for ublegede Lærreder af lige Traadetal bestemte Indførselstold, men de paa fornævnte Fabrik trykkede Lærreder behandles gandske efter Toldforordningen. Traadene tælles paa den vrang Side.

Videre er det den 19 s. M. allernaadigst tilladt, at foruden den toldfri Indførsel til Danmark af Freser, hvortil Fabrikør Heeschen i Rendsborg efter Privilegium er berettiget, maae de Sengetepper og Dameklokker, som beviislige ere forfærdigede af indenlandsk Uld paa forbemældte Fabrik i Rendsborg, indtil videre til Rigerne indgaae mod 3 Skilling pr. Pund i Indførsels-Told.

I Anledning af en til Cancelliet fra Sognefogden Anders Nielsen, af Kraglund Sogn, i Aarhus Stift, indkommen Klage, hvori han besvarer sig over, at Beboeren af Elod Mølle, A. Zimmermann, har vilst et lovstridigt Forhold imod ham, da han indkrævede Pen-

ge til et Skolehuus for Sognets Ungdom, har bemældte Kollegium, efter nærmere indhentet Oplysning, tilskrevet Amtmanden over Standerborg og Højær Amt, at lade bemældte Zimmerman for dette hans Forhold justicialiter tiltale.

Borgeren Pierre Frammery er af den franske Republik udnævnt til, og af Hs. Majestæt erkjendt som fransk Konsul i Christianssand.

Efter de seneste Beretninger fra den danske Konsul i Danzig, er Sygdommen i Stoblaui nu gandske forbi; derimod hedder det i en Skrivelse fra Tartakow i Nye-Galizien af 8 Septbr., at en mærkelig Pestsyge griber om sig i Egnen fra Dubno indtil Brody, og virkelig vedholder i Beresteczko, Peremil, Werbie, Ptryca, Butkarze, Biatognidka, Kozin, Krupiec, Podberezce og flere Steder.

Foruden de paa den preussiske Grændse imod denne Epidemi fra Begyndelsen af tagne Forholdsregler ved Kordoner o. s. v., anvendes nu, efter Regjeringens Foranstaltning, al mulig Forsigtighed i de samtlige preussiske Stater, for at forekomme Sygdommen sammesteds. Saaledes er det, efter indløben Befaling fra Marienwerder, paalagt Bedkomende, at have nøie Agt med alle Reisende, især omfringvandrende Jøder; fra Ny-
Rus-

Rusland maa ingen indlades over Grændsen; Pelsva-
rer derfra ere under Livsstraf-forbudne; ingen Jøde, som
kommer derfra, maa indlades, ligesom og alle, som kom-
me fra Polen, ere underkastede den næieste Examina-
tion. Endeligen har Regjeringen i Marienwerder ved
Reskript til det i Danzig værende Kommers- og Admi-
ralitets-Kollegium befalet: at alle fra Rusland ankom-
mende Skibe skal holde Quarantæne, og de Reisende,
som derfra komme over Land, skulle paa det næieste exa-
mineres, inden de maae passere over Grændsen.

De søiede Forsigtigheds-Anstalter i Henseende til
Eygdommen i Kiel, ere igjen ophævede, da den ei meer
ansees farlig.

Bed kongelig Resolution, af 3 Oktober d. A., er
det tilladt, at den Bomuldsplanterne paa St. Croix
ved allerhøieste Resolution, af 29 Mai 1793, paa 5
Aar bevilgede Udfibning af Bomuld, maa endnu, fra
29 Mai sidstleden, indtil videre vedvare, imod en Told
af $7\frac{1}{2}$ Procent, af al den Bomuld, som forhandles og
udsendes til fremmede Steder; men at af al den Bom-
uld, som til de danske europæiske Lande udsendes, kun
svares ved Udsørselen fra St. Croix en Refognition af
 $2\frac{1}{2}$ Procent.

Ledigt Embede.

Under General-Toldkammeret: En Toldbetjent-Post i Fahrensund.

Befordringer og Afgang.

Under det danske Cancellie: Den 12 Oktober er Rand. Theol. D. F. Bruun konfirmeret til personel Kapellan for Hjarup og Bamdrup Menigheder under Ribe Stift.

Under det tydske Cancellie: Den 5 Oktober er M. Redlessen bestiftet til Koptist i det tydske Cancellie; Borgemeister B. Feddersen i Husum i Naade entlediget fra sit Embede som Stadskriver sammesteds, og Underrets-Advokat, B. Feddersen, igjen bestiftet til Stadskriver.

Under General-Land Oekonomie- og Commerce-Collegium: Den 5 Oktober er forrige Bogholder ved det kongelige Gouvernement i Trankebar, Procurator J. L. Schmidt, udnævnt til Regjerings-Raad, Justitiarius og 4de Medlem af bemældte Gouvernement, samt til Auktions-Direktor i Trankebar, med den Regjerings-Raaderne i Trankebar tilstaaende virkelig-Justitsraads-Rang; ligeledes er den ad
inte.

interim til Justitiarius ansatte Bysoged, B. D. Prahl, i Franker, efter Ansøgning i Naade entlediget fra hans hidtil hastes Embeder med aarlige Bartpenge, samt udnævnt til virkelig Cancellieraad.

Under General-Postamtet: Den 5 Oktober er Konferentsraad A. Gril, efter Ansøgning, i Naade og med Pension entlediget fra sine Embeder som Ober-Post-Inspektør ved Pakkeposten i Hertugdømmene, som Postmester ved Brevposten i Hamborg, og som Post-Inspektør ved Pakkeposten i Hamborg og Altona; Cancellieraad P. Albrecht, efter den ham forhen meddelte Succession, udnævnt til Postmester ved Brevposten og til Post-Inspektør ved Pakkeposten i Hamborg; Postskriver P. D. Alder til Kontroller ved Pakkeposten i Hamborg; Kandidat Albrecht til første, og Landmaaler v. Much til anden Postskriver ved Brev- og Pakkeposten i Hamborg; Postmesteren ved Besordringsvæsenet i Altona, Rathgen, til at være tillige Post-Inspektør ved Pakkeposten sammesteds; til Postmester i Kellinghusen er udnævnt E. Wichmann.

Af denne Tidende udgives ugentligen eet Nummer, der forsendes med de ridende Poster til Norge, de danske Provindser og Hertugdømmene.